

11è cicle de sortides CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY

Data	Diumenge 9 de març de 2014
Hora	9,15 h
Lloc de trobada	Carrer Servites, de Banyoles (al costat de Correus)
Organitza	Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i Centre Excursionista de Banyoles
Col·labora	Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

BANYOLES

La visita transcorre per la ciutat de Banyoles. Es visita la col·lecció de carros de Josep Congost, l'Arxiu Comarcal, el claustre del monestir i l'arqueta de Sant Martíà.

El carreter Josep Congost i la seva col·lecció

Durant segles, els carros han estat unes eines de gran utilitat i n'hi havia de moltes menes i tipologies, segons la funció a què estaven destinats. Els constructors de carros i carretes s'anomenen carreters, nom que designa també les persones que els menen. Josep Congost i Coll, de cal Carreter del carrer del Canat de Banyoles, és carreter (constructor de carros) per tradició familiar. L'ofici de carreter és un de tants oficis que es perden, a causa dels canvis en el món rural i en el món dels transports. Enamorat del seu ofici, en Josep Congost s'ha dedicat a construir miniatures de carros a escala, i ho fa amb tanta precisió com si fossin a escala natural. A més de les miniatures de carros, la seva col·lecció inclou també les eines que s'utilitzaven en aquest ofici ancestral.

L'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

L'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany, situat a l'antic monestir de Sant Esteve, va començar a funcionar l'any 2007 i forma part de la xarxa d'arxius de la Generalitat de Catalunya. Conserva molta documentació de Banyoles i de la comarca. La visita té per

finalitat conèixer com és i què fa l'arxiu comarcal i veure quin és el procés de treball a l'hora de tractar els documents que ingressen a l'arxiu, o sigui, com es netegen, desinfecten, restauren i organitzen. L'observació d'alguns documents dels segles XIII i XIV ens permetrà apreciar la cal·ligrafia antiga, la llengua que s'utilitzava (el llatí) i el material que s'usava (el pergamí). Tindrem també l'oportunitat d'entrar a un espai habitualment tancat al públic, la Biblioteca de la Casa Missió, on podrem veure els llibres que utilitzaven els missioners per dur a terme la seva tasca de predicar per les diverses parròquies per combatre la descristianització, que al segle XIX ja havia començat a les comarques gironines.

Claustre del monestir

El claustre és un espai característic de l'arquitectura monàstica. El primer claustre del monestir de Sant Esteve era romànic, del segle XI. Es tenen notícies d'un segon claustre, gòtic, del segle XIV. Davant el perill de ruïna imminent d'aquest claustre, se'n va fer un de nou, entre 1778 i 1783, en un estil encara barroc. És un claustre de planta quadrada irregular, amb 48 arcades de mig punt i columnes amb capitells decorats amb fulles d'acant, flors i caps d'angelets. Cada tres arcades hi ha un pilastre que reforça l'estructura. Té un pou central, decorat amb forja. Paral·lel a l'ala est del claustre hi corre un rec, pertanyent a la xarxa de recs de Banyoles. Durant la guerra civil es va utilitzar com hospital de guerra. Recentment ha estat restaurat.

L'arqueta de sant Martirià

És una arqueta destinada a cobrir una urna de fusta que guarda les relíquies de sant Martirià, patró de Banyoles. És una obra mestra de l'argenteria gòtica catalana, amb dos relleus (el martiri de sant Martirià i la glorificació de la Mare de Déu) i vint-i-sis escultures que representen sant Martirià i altres sants i santes. Datada entre 1413 i 1453, és obra dels orfebres gironins Francesc Artau, pare i fill. El 12 de gener de 1980 es van desmuntar i robar els relleus i les escultures, però s'han pogut recuperar vint-i-una peces (és a dir, totes menys set) i s'han tornat a col·locar a l'arqueta, que ha estat meticulosament restaurada.

Textos extrets de:

Oficis i feienes d'abans. Pla de l'Estany. Banyoles, 2010

El Patrimoni del Pla de l'Estany. Inventari històric i arquitectònic de la comarca. Banyoles, 2005.